

2021-09-23

Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Lise Donovan
070-2856210
Lise.Donovan@tco.se

Remissvar angående promemorian Vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd

Refnr: S2021/06359

TCO har erhållit promemorian Vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd på remiss. TCO lämnar härmed ett remissvar som med tanke på den korta remisstiden huvudsakligen inriktar sig på frågor om arbetslivets förutsättningar, enligt följande.

I promemorian föreslås hur vaccinationsbevis kan användas som smittskyddsåtgärd i steg 3 och 4 i regeringens plan för avveckling av restriktioner, dvs. när det finns deltagartak (steg 3) men även när deltagartaken tagits bort och flera andra restriktioner har lättats (steg 4).

Allmänna och sammanfattande synpunkter

TCO kan se flera fördelar att införa en möjlighet för anordnare av allmänna sammankomster och offentliga tillställningar samt platser för privata sammankomster att ställa krav på vaccinationsbevis. Sådana fördelar är tydliga när det till exempel gäller kultursektorn där ett vaccinationsbevis kan vara en viktig del i arbetet för att skapa en trygghet för publiken att återvända, men också för att trygga de medverkandes arbetsmiljö.

TCO ser dock även nackdelar och saknar i detta sammanhang ett arbetslivsperspektiv i promemorian, både i förslags- och konsekvensdelen. Det gäller såväl förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare som vad som gäller för de personer som befinner sig på en sådan sammankomst eller tillställning som arbetstagare för att utföra sitt arbete.

TCO anser att det måste tydliggöras att sådana arbetstagare inte är deltagare i förordningens mening. Med denna reservation kan TCO *tillstyrka* införandet av vaccinationsbevis i enlighet med promemorians förslag.

Vem är att betrakta som deltagare?

Begreppet deltagare har förekommit i flera av de lagar och förordningar som beslutats med anledning av covid-19-pandemin, men utan att det getts en självständig definition. I stället har det hänvisats till Polismyndighetens tillämpning av begreppet. Inte heller i det nu aktuella lagstiftningsärendet definieras deltagare i förslagets förordningstext och det utvecklas inte heller i promemorian.

Som deltagare anges på Polismyndighetens webbsida¹ följande

En bedömning av vem som är att anse som deltagare måste göras i varje enskilt fall, där man tar hänsyn till alla relevanta omständigheter. Det har betydelse på vilket sätt allmänheten har möjlighet att delta i sammankomsten eller tillställningen. Som deltagare räknas de personer som samtidigt besöker en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning.

Som deltagare räknas inte polis och ordningsvakt. Inte heller annan säkerhetspersonal eller funktionärer som tjänstgör på uppdrag av anordnaren och som är nödvändiga för att arrangemanget ska kunna genomföras räknas som deltagare.

Som generella exempel anges:

Teaterföreställningar, operaföreställningar och konserter: endast publiken räknas som deltagare. Ensemblen eller bandet räknas inte som deltagare. Publiken utgör den större folksamlingen.

Danstillställningar: Alla som befinner sig i de utrymmen som besökarna till danstillställningen har tillgång till räknas in i deltagarantalet. Om danstillställningen exempelvis hålls på en restaurang och deltagarna kan röra sig fritt mellan dansgolv, restaurang och övriga ytor räknas alla besökare där som deltagare. Personer som köar utanför räknas inte som deltagare.

Av denna beskrivning kan man inte klart utläsa vad som gäller för de arbetstagare som utför sitt arbete i samband med en allmän sammankomst och offentlig tillställning samt platser för privata sammankomster. Det finns många situationer som kan bli aktuella, en del av dem är sådana som man inte omedelbart tänker på. Det kan till exempel gälla en arbetstagare som utför vaccinationsbeviskontroller eller utövar tillsyn över dessa på ett idrottsevenemang men också lärare som i sin yrkesutövning är i en lokal vid en allmän sammankomst, där det sker elevframträdanden.

Både TCO:s medlemsförbund Symf och Fackförbundet Scen & Film har uppgett att tillämpningen av de nuvarande begränsningarna av antalet deltagare enbart avser publiken och inte de som arbetar inom verksamheten, varken på eller vid sidan av scenen.

¹ [Det här gäller för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar | Polismyndigheten \(polisen.se\)](#)

Det är av stor vikt att det tydliggörs att *inga* av de personer som befinner sig på en allmän sammankomst eller offentlig tillställning som arbetstagare i sin yrkesutövning är eller ska betraktas som deltagare och de ska därmed inte omfattas av de föreslagna bestämmelserna om vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd.

Om sådana arbetstagare skulle ingå i begreppet deltagare aktualiseras en rad komplicerade integritets- och arbetsrättsliga frågor, bland annat om möjligheten för en arbetsgivare att ställa krav på sina anställda att vara vaccinerade mot covid-19. Det kan konstateras att vaccination mot covid-19 visserligen är rekommenderat, men frivilligt, i Sverige. Därför är ett vaccinationskrav framställt av en arbetsgivare en väldigt ingripande åtgärd, därtill är utgångspunkten inom offentlig sektor att den kroppsliga integriteten är skyddad (2 kap. 6 § regeringsformen). TCO vill allmänt understryka vikten av att vara varsam med inskränkningar av fri- och rättigheter.

Om en arbetstagare ingår i begreppet deltagare skulle det innebära långtgående konsekvenser för denne vilket överhuvudtaget inte berörts i konsekvensbeskrivningen i promemorians avsnitt 7 och har därför inte ingått som en del av Regeringskansliets beredning och inte heller i denna remiss. Det kan i detta sammanhang också nämnas att Fackförbundet Scen & Film uppger att man nu börjar se att medlemmarna inte får arbete samt sägs upp och arbetsbefrias på grund av att de inte är vaccinerade.

TCO:s utgångspunkt är att så länge det inte finns ett allmänt vaccinationskrav i samhället ska det inte heller finnas ett direkt eller indirekt krav på anställda inom till exempel utbildnings- och kultursektorerna att tvingas vaccinera sig.

Avslutande synpunkter

TCO menar utifrån de givna förutsättningarna ovan att för kultursektorn kan ett vaccinationsbevis bli en viktig del i arbetet för att återskapa en trygghet för publiken att återvända, men också för att trygga de medverkandes arbetsmiljö. Ett smittoutbrott i samband med en publik föreställning skulle kunna rycka undan mattan för kulturens återstart och åter riskera att lamslå en redan mycket drabbad bransch.

Det bör därför kunna övervägas att möjliggöra användande av vaccinationsbevis i fler sammanhang än de som promemorian omfattar, detta bland annat för att minska risken för ett nytt totalstopp. Även andra smittskyddsåtgärder än sådana som begränsar deltagarantalet bör fortsatt övervägas.

Fackförbundet ST har framfört farhågor om att de föreslagna smittskyddsåtgärderna får konsekvenser för de statliga

tjänstemännens yrkesutövning. Arbetssituationen har redan påverkats kraftigt i och med pandemin. TCO förutsätter att tjänstemännens arbetsbelastning inte ökar ytterligare utan att de berörda myndigheterna ges tillräckliga resurser för att så inte ska ske.

För Tjänstemännens centralorganisation

Therese Svanström
Ordförande

Lise Donovan
Jurist